

**Міністерство освіти і науки України
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
Кам'янець-Подільський державний інститут**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

по організації та проходженню переддипломної практики здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальності 032 «Історія та археологія»
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено вченою радою
факультету соціо-психологічної діяльності
реабілітації та професійної освіти
Протокол № 5 від 15 грудня 2024 р.

Кам'янець-Подільський
2024р.

УДК : 378.147:930.1(075.8)

Рецензенти:

Федьков О. М. - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Островий В. М. - кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Венгрова О. І. - ФОП «ТК Кам'янець»

*Затверджено вченою радою факультету соціо-психологічної
діяльності реабілітації та професійної освіти
Протокол № 5 від 15 грудня 2024 р.*

**Скрипник А. Ю., Палилюлько О. М., Кучеров Г.Г., Завадська І.М.,
Михайлик А. О.,**

Методичні рекомендації щодо організації та проходження переддипломної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» галузі знань 03 Гуманітарні науки. Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2024. 24 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено мету, завдання, зміст і особливості організації й проведення переддипломної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальності 032 «Історія та археологія».

Визначено перелік знань, практичних умінь і навичок магістрантів, розкрито особливості оцінювання різних видів діяльності студентів під час проходження практики, окреслено основні вимоги до оформлення звітної документації й подано методичні вказівки до них.

Рекомендовано магістрантам, які здобувають історичну освіту, керівникам з фаху, організаторам переддипломної практики.

УДК: 378.147:930.1(075.8)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1.Мета і завдання переддипломної практики	5
2.Тематичний зміст практики.....	7
Змістовий модуль 1. Організаційна робота.....	7
Змістовий модуль 2. Наукова і дослідна робота	8
Змістовий модуль 3. Індивідуальна робота	8
3. Зміст завдань переддипломної практики та методичні рекомендації до їх виконання	9
4.Види діяльності та їх оцінка	11
5.Критерії оцінювання переддипломної практики	11
6.Форми та методи контролю.....	13
7.Вимоги до оформлення звітної документації.....	14
8.Рекомендована література та інформаційні джерела	17
Додатки.....	27

В С Т У П

Магістр – це освітній ступінь другого рівня вищої освіти, який надається закладом вищої освіти після успішного завершення здобувачем відповідної навчальної програми. Право на здобуття ступеня магістра має особа, що, отримавши повну вищу освіту на основі кваліфікаційного рівня бакалавра, оволоділа спеціальними знаннями та навичками, необхідними для виконання інноваційних професійних завдань і функцій, передбачених для початкових посад у певній сфері діяльності.

Поєднання загальної та професійної підготовки на основі дослідницької роботи не лише підсилює мотивацію до навчання та формує необхідні компетентності, а й сприяє оновленню змісту освіти в цілому.

Переддипломна практика входить до структури професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «магістр». Відповідно до навчального плану, вона проходить на другому курсі та триває чотири тижні.

Цей вид практики є невід’ємною частиною освітньої програми підготовки фахівців. Її мета полягає у розвитку загальних і спеціальних компетентностей, закріпленні знань, здобутих під час теоретичного навчання, а також у набутті та вдосконаленні професійних умінь за обраною спеціальністю.

Переддипломна практика магістрів (ПП) є обов’язковим складником освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра з відповідної спеціальності й має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь здійснення самостійної науково-дослідної роботи.

Переддипломна практика є важливою складовою магістерської програми, й має на меті систематизацію, розширення й закріплення професійних знань, формування в студентів початкової компетенції ведення самостійної наукової роботи, дослідження та експериментування.

Сутність переддипломної практики полягає в залученні студентів-магістрантів до самостійної дослідної роботи, ознайомленні з основами методик проведення науково-дослідної роботи.

Предметом переддипломної практики є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов’язувати їх з обраним теоретичним напрямом дослідження, визначати структуру й логіку майбутньої магістерської роботи.

Програма практики здобувачів ОР «Магістр» факультету соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» розроблена відповідно до:

- Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України;
- Положення про організацію освітнього процесу Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам’янець-Подільський державний інститут»;
- Кодекс академічної доброчесності Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам’янець-Подільський державний інститут»;
- Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності НРЗВО

«Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про Наукове товариство студентів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про науково-дослідну роботу здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про організацію самостійної роботи здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про систему запобігання плагіату в академічних текстах працівників та здобувачів вищої/фахової передвищої освіти НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

– Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Мета переддипломної практики – набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у історичній і краєзнавчій сферах, підбір фактичного матеріалу для написання наукової розвідки з обраної теми, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Завдання переддипломної практики:

- здійснення студентами необхідних експериментальних досліджень у рамках певних територіальних меж теми досліджуваної кваліфікаційної роботи;

– набуття вміння виявляти необхідні джерела й критично аналізувати їх зміст, класифікувати за родами та видами, встановлювати рівень достовірності віднайдені інформації;

– визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;

– визначення структури та основних завдань кваліфікаційного дослідження;

– оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;

– апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, тез тощо);

– формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності магістрантів;

– формування вміння логічно й аргументовано викладати свої думки на основі джерельного матеріалу;

– вміння оформляти покликання на виявлені джерела;

- вміння володіти картково-бібліографічною системою опрацювання джерел й літератури;
- виховання у студентів творчого підходу до методичної роботи, наукової праці, формування потреби в підвищенні кваліфікації.

Проходження переддипломної практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати автономно.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК 06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК 07 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.

СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології

СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

СК11. Здатність володіти прийомами і методами створення безбар'єрного

середовища на об'єктах історичної та культурної спадщини та надавати професійні туристичні послуги категоріям населення з особливими потребами.

Проходження переддипломної практики забезпечує досягнення у здобувачів вищої освіти таких програмних результатів:

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.

ПР 10. Планувати та реалізовувати історико-археологічні інновації, впроваджувати їх результати у сферу інклюзивного туризму, доступні для різних груп населення з урахуванням принципів сталого розвитку та охорони спадщини.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1. Організаційна робота

Тема 1. Переддипломна практика як необхідний компонент фахової підготовки. Участь у настановчій конференції, ознайомлення з метою та змістом практики, її завданнями й формами звітності. Отримання пакету документів і методичних матеріалів щодо організації й проходження практики, інструктаж щодо

оформлення документації. Ознайомлення з метою та змістом практики, її завданнями та формами звітності.

Тема 2. Планування як організаційний принцип роботи здобувача, засіб систематизації завдань, послідовності їх виконання. Опрацювання пакету документів і методичних матеріалів щодо організації й проходження переддипломної практики, інструктажних матеріалів щодо оформлення документації. Укладання індивідуального плану проходження практики, підготовка інших необхідних документів.

Тема 3. Організація переддипломної роботи, основні принципи її виконання та презентації в науковому середовищі. Аналіз науково-методологічної літератури з вибраного напрямку, розробка методики та організація дослідної роботи; опрацювання наукових матеріалів (статей, монографій, публіцистичних матеріалів, періодичних видань, стенограм тощо) з вибраної теми; підготовка узагальнення, аналітичних висновків із досліджуваної проблеми; участь у наукових студентських конференціях, засіданнях круглих столів; систематичне консультування з керівником магістерського проєкту; виконання індивідуального завдання.

Змістовий модуль 2. Наукова і дослідна робота

Тема 1. Поняття «наукове дослідження», різновиди наукових досліджень. Наукове дослідження як цілеспрямоване пізнання. Види й етапи наукових досліджень. Теоретичні та емпіричні методи власного дослідження.

Тема 2. Методологія й методи наукового дослідження. Поняття «методологія», «метод», «методика». Визначення методології власного дослідження, опис використаних загальних і спеціальних наукових методів.

Тема 3. Принципи й закономірності наукового пошуку. Логічна схема проведення наукових досліджень. Ідея. Версія. Гіпотеза. Логічна схема проведення власного наукового дослідження.

Тема 4. Категоріальний апарат наукового дослідження. Науковий напрям. Наукова проблема. Наукова тема. Визначення категоріальних параметрів магістерської роботи відповідно до обраної теми.

Тема 5. Основні етапи підготовки наукової роботи. Особливості укладання вступу як структурного компонента наукового дослідження. Укладання вступу та списку використаної літератури як структурних компонентів власної наукової роботи.

Змістовий модуль 3. Індивідуальна робота

Тема 1. Загальні положення щодо вимог підготовки магістерських робіт. Основні етапи написання магістерської роботи. Структура та обсяг магістерської роботи. Укладання дослідного матеріалу за методичними й технічними вимогами до магістерської роботи.

Тема 2. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень.

Зміст і особливості оформлення тез і статті. Підготовка результатів дослідження до публікації. Вимоги наукового періодичного видання. Підготовка до публікації тез або статті.

Тема 3. Реферативний виклад матеріалу. Вимоги до укладання тексту доповіді. Укладання тексту доповіді. Підготовка тексту доповіді до виголошення.

3. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

1. Участь у настановчій конференції, ознайомлення з планом практики.

Магістрант зобов'язаний відвідати настановчу конференцію, ознайомитися з метою та змістом практики, її завданнями й формами звітності. На конференції студент отримує інформацію про вміст пакету документів і методичних матеріалів щодо організації та проходження ПП, інструктаж щодо оформлення документації. Ознайомлення з метою та змістом практики, її завданнями й формами звітності дає можливість перейти до наступного етапу ПП.

2. Складання індивідуального плану переддипломної практики.

Індивідуальний план укладається відповідно до вимог програми ПП, згідно зі стандартизованими формами документів (зразок подано в додатках). Але магістрант має враховувати специфіку своєї спеціальності й планувати для себе такі завдання, що якнайкраще сприятимуть виконанню програмових задач. Керівник з фаху консультує практиканта щодо складання індивідуального плану, затверджує його.

3. Ознайомлення з профілем керівника з фаху в Scopus, Google Scholar, з персональною сторінкою керівника на сайті кафедри, списком публікацій, його науковими та навчально-методичними працями, укладання висновку про наукові інтереси й здобутки керівника магістерської роботи.

Магістрант має ознайомитися з науковими й навчально-методичними працями керівника з фаху з метою поглиблення концепції власного магістерського дослідження, використання наукового доробку учених, які сприяли розвитку того чи того напрямку в науці. Ці знання допоможуть магістрантові сформулювати актуальність власного дослідження, поглибити теоретичний розділ, знайти необхідні цитати й посилання на наукові джерела.

4. Ознайомлення з планом роботи студентського наукового гуртка на 2025-2026 навчальний рік.. Підготовка висновку до загального звіту

До загального звіту практикант подає також підсумок ознайомлення з роботою студентського наукового гуртка.

5. Ознайомлення з наукометричними базами Scopus, Web of Science, пошук статей за профілем магістерської роботи

Для розвитку навичок користування електронними ресурсами рекомендовано скористатися наукометричними базами Scopus, Web of Science, де можна знайти наукові праці, дотичні теми магістерського дослідження іноземною мовою. Оскільки магістри спеціальності 032 Історія та археологія за вимогами програми ПП та вимогами до кваліфікаційної роботи мають опрацювати кілька джерел англійською мовою та вмістити їх у список літератури, зазначені бази будуть корисними для виконання цього завдання.

6. Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують підготовку випускової доповіді (вимоги до укладання списку літератури, особливості написання наукових текстів різних жанрів, особливості застосування методів наукових досліджень)

Автор магістерської роботи зобов'язаний ретельно вивчити вимоги до її змісту й змістового оформлення, зосередитися на методології дослідження, укласти логічну схему власної наукової розвідки. Необхідно актуалізувати знання з методики наукових досліджень, використавши джерела, рекомендовані відповідною навчальною дисципліною.

7. Ознайомлення з вимогами до оформлення бібліографії наукової літератури. Оформлення списку використаної літератури свого магістерського дослідження

З метою формування культури наукової діяльності магістрант повинен дотримуватися вимог оформлення бібліографії наукової літератури. У Додатку представлені системи бібліографування наукових джерел, вивчивши які, магістрант має продемонструвати набуті навички на прикладі списку літератури до власного магістерського дослідження.

8. Написання тексту вступу до власного магістерського дослідження

Актуалізувавши знання з методології та методики наукового дослідження, ознайомившись із вимогами до кваліфікаційної роботи, за сприяння й консультування керівника з фаху магістрант укладає вступний підрозділ до власної магістерської роботи.

9. Написання анотації до власного магістерського дослідження

Анотація до магістерської роботи є необхідним інформаційним складником і передбачена вимогами до кваліфікаційної роботи. Анотація має бути представлена в кожній роботі двома мовами – українською й англійською.

10. Оформлення звітної документації

За результатами практики практикант подає пакет документів, що репрезентують його діяльність і є одним із параметрів оцінювання ПП.

4. ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ОЦІНКА

Назва виду діяльності	Макс. кількість балів
1. Участь у настановчій конференції	2
2. Висновок про наукові школи кафедри, що є базовою для НДП здобувача	3
3. Висновок про коло наукових інтересів керівника з фаху	3
4. Список літератури, використаної під час написання магістерської роботи, укладений за вимогами	10
5. Анотація до магістерської роботи	10
6. Текст вступної частини до магістерського дослідження	10
7. Тексти тез або статей, надрукованих у періодичних виданнях	10
8. Постер і текст доповіді до нього	10
9. Постерна презентація результатів НДП (публічний виступ)	20
10. Участь у підсумковій конференції	2
11. Документація	15
12. Сертифікати здобувача про участь у наукових заходах	5
Підсумкові бали за практику	100

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання результатів практики проводиться за 100- бальною шкалою Інституту та шкалою ЄКТС, відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Рейтингова (підсумкова) оцінка з практики визначається за результатами її проходження, виконання програми практики і оформлення звіту та його захисту роботи відповідно до вагових коефіцієнтів встановлених критеріями оцінювання рівня, виконання і оформлення та захисту звіту. Максимально за проходження і захист звіту з практики здобувач може отримати 100 балів. Здобувач вважається

таким, що виконав програму практики та захистив звіт, якщо він набрав 60 і більше балів за шкалою ЄКТС. У разі отримання негативної оцінки «незадовільно» (менше 60 балів) за результатами проходження програми і захисту звіту з практики здобувач зобов'язаний повторно пройти практику в наступному навчальному періоді. Підсумкова оцінка заноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки здобувача вищої освіти, підтверджена підписом голови комісії.

Розподіл вагових коефіцієнтів та запис у академічному журналі проводиться наступним чином:

Рейтингова оцінка за ведення щоденника та звіт з практики 50 %	Рейтингова оцінка за захист практики 50 %	Рейтингова (підсумкова) оцінка за практику	Оцінка за шкалою ЕКТБ	Оцінка за національною шкалою
-	-	-	-	-

Оцінювання за 100- бальною шкалою Інституту

Оцінка	Критерії диференціації
90-100	- Надання чіткого й логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам до його оформлення; - характеристика здобувача вищої освіти від керівника з бази практики - позитивна; - під час захисту здобувач вищої освіти демонструє відмінні знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі.
82-89	- Наявні несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення звіту про практику; - характеристика здобувача вищої освіти від керівника з бази практики - позитивна; - у відповідь на запитання з програми практики здобувач вищої освіти допускає окремі неточності, хоча загалом має тверді знання.
75-81	- Виконання програми та завдання переддипломної практики з окремими зауваженнями; - дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку бази
	- додаткові матеріали, репрезентовані в неповному обсязі;

65-74	- Недбале оформлення звіту з відсутністю окремих документів; переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце окремі розрахункові чи логічні помилки, помилки в оформленні; - характеристика здобувача освіти в цілому позитивна;
60-64	- Виконання програми та завдання переддипломної практики з великою кількістю зауважень; - недостатньо повне оформлення звітної документації;
35-59	- У звіті не висвітлено всі розділи програми практики або виявлено, що звіт підготовлений здобувачем вищої освіти не самостійно; - характеристика здобувача вищої освіти стосовно практики і
1-34	- У звіті не висвітлено всі розділи програми практики та виявлено, що звіт підготовлений здобувачем вищої освіти не самостійно; - характеристика здобувача вищої освіти стосовно практики і

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних
досягнень здобувачів**

Оцінка за 100- бальною	Оцінка шкалою ЕСТЬ	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E(достатньо)		
35-59	FX (незадовільно)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим		

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі проходження практики використовуються різні форми та методи контролю, зокрема поточний контроль з боку викладача за виконанням студентами поставлених завдань.

Після завершення практики за участю завідувача кафедри проводиться підсумкова конференція, під час якої здобувачі презентують і захищають підготовлені матеріали та отримують підсумкову оцінку у формі **заліку**.

Основними методами, що використовуються під час практики, є самостійна робота з науковою та спеціалізованою літературою, аналіз професійних матеріалів та активне використання сучасних освітніх платформ, таких як система дистанційного навчання MOODLE.

Словесні методи (лекції, бесіди, пояснення) дозволяють забезпечити ефективну інтеграцію теоретичних знань та створюють умови для професійного діалогу між студентом і керівником практики.

Наочні методи включають демонстрацію практичних прийомів через участь у тренінгах, вправах, ілюстраціях та техніках, що допомагають студентам краще засвоїти матеріал та отримати практичний досвід. Значну роль відіграють інформаційно-комунікаційні та мультимедійні технології, які забезпечують доступ до сучасних ресурсів, допомагають візуалізувати навчальний матеріал та сприяють його ефективному засвоєнню.

7.ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Під час проходження переддипломної практики магістрант готує комплект індивідуальної звітної документації, оформленої за зразками, узгодженими з вимогами робочої програми. Рекомендується подавати звіт у друкованому вигляді з усіма необхідними підписами керівників та виконавців. Усі документи, що потребують підпису, попередньо погоджуються з відповідальною особою.

Склад папки звітної документації ПП

1. Титульна сторінка

Титульна сторінка містить графи, де керівник з фаху зазначає оцінку практичної діяльності здобувача згідно з характеристикою, керівник від факультету оцінює повноту й правильність оформлення звітної документації, що в підсумку становить оцінку за ПП загалом.

2. Характеристика здобувача

Характеристика містить індивідуальну інформацію про здобувача та відображає оцінку його особистих досягнень, вказує на недоліки, що вплинули на загальне оцінювання. Характеристику готує керівник з фаху за особистим підписом і підписом голови установи.

3. Індивідуальний план здобувача

Запропонований зразок індивідуального плану може бути скоригований або доповнений практикантом завданнями, що сприятимуть більш ефективному досягненню мети ПП.

4. Звіт

У звіті практикант повідомляє про обсяг виконаної роботи відповідно до завдань практики згідно з позиціями індивідуального плану. Практикант відзначає, з якими труднощами довелося зіштовхнутися під час його виконання. Магістрант може висловити свої пропозиції щодо поліпшення завдань ПП.

5. Список використаної літератури за темою магістерського дослідження

Бібліографічний опис джерела здійснюється за двома стандартами – Національного стандарту ДСТУ 8302:2015 та стандарту АРА, загальноновживаного в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт. Правила оформлення посилань за вказаними стандартами

6. Анотація до магістерської роботи

Випускова кваліфікаційна робота містить дві анотації з ключовими словами – українською та англійською мовами (2000 знаків). Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукової праці. Загальна кількість ключових слів має бути не меншою трьох і не більшою десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок, через кому.

7. Вступ до магістерського дослідження

У вступі розкривається актуальність обраної теми, формулюються мета та завдання, визначаються методи й етапи дослідження, аналізується джерельна база, виокремлюються різні погляди, характеризуються основні тенденції в розробленні проблеми, її теоретико-методологічні аспекти; обґрунтовується необхідність подальших розвідок та ін. Обсяг вступу випускної кваліфікаційної роботи – 3-5 сторінок. Вступ повинен мати таку структуру:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- характеристика ступеня дослідження проблеми в спеціальній науковій літературі;
- визначення мети та завдань дослідження;
- обґрунтування гіпотези дослідження (за необхідності);

- огляд джерельної бази дослідження;
- характеристика методології дослідження;
- обґрунтування практичного значення отриманих результатів;
- відомості про їх апробацію, публікації тощо.

Обґрунтування **актуальності теми** – обов'язкова вимога до будь-якої випускної кваліфікаційної роботи. Висвітлення теоретичного й практичного значення розробки обраної теми дослідження (до однієї сторінки).

Об'єкт дослідження – це явище, подія, процес, певні суспільні відносини тощо, які зумовлюють проблему й обрані автором для вивчення.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта. Він лише вказує на суттєві зв'язки та відношення, властивості, аспекти, функції, які є визначальними для даного дослідження. Предмет визначає тему дослідження, він також відображається в самій назві роботи.

Для того, щоб проаналізувати ступінь дослідження обраної теми, автором роботи складається короткий огляд джерельної бази дослідження, завдяки якому робиться висновок, що обрана тема потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження повинна відображати його кінцеві прогнозовані результати. Мета пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом. Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач визначає послідовне виконання відповідних завдань: «проаналізувати», «узагальнити», «описати», «встановити», «удосконалити», «розвинути», «обґрунтувати», «розробити» тощо. Завдання повинні формулюватися точно й конкретно, оскільки їх виконання повинно визначати зміст розділів випускної кваліфікаційної роботи.

Гіпотеза (недоведена теза, припущення, можлива відповідь на запитання) – це науково обґрунтоване припущення, що висувається для пояснення існування окремих явищ, процесів, зв'язків між ними, закономірностей та їхніх механізмів, яке після перевірки може виявитись дійсним або хибним. Гіпотеза являє собою імовірну відповідь на питання, що виникають у процесі дослідження, це один з можливих розв'язків проблеми.

Об'єкт, предмет, мета і гіпотеза дослідження повинні бути логічно взаємоузгодженими й пов'язаними між собою та з темою випускної кваліфікаційної роботи.

Важливим етапом кваліфікаційної роботи є вибір **методів дослідження**. Вони використовуються як інструмент, завдяки якому досягається визначена мета роботи. Під час написання випускної кваліфікаційної роботи здобувач повинен обирати та використовувати ті методи, за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

Наукова новизна отриманих результатів. У вступі подається коротка анотація нових наукових положень, запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни: уперше розроблений, запропонований, синтезований, удосконалений (модифікований), одержав подальший розвиток тощо.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їх використання.

Особистий внесок автора. У разі використання у випускній кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді й виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску.

Апробація результатів роботи. Зазначається, на яких конференціях, семінарах доповідалися результати дослідження тощо.

8. Тексти тез або статей, надрукованих у періодичних виданнях (із зазначенням бібліографії)

Наявність публікацій є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження. Обов'язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є наявність **не менше 2 публікацій**. Зазначається кількість та назви статей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалів і тез конференцій, у яких опубліковані результати кваліфікаційної роботи.

9. Сертифікати здобувача про участь у наукових заходах (за наявності)

8.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правова база:

1. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ Міністерства освіти та науки України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93/conv>.

Основна:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Сорокіної, А. Артюхова, І. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Бейлін М. Основи наукових досліджень. Навчально-методичний посібник. Харків, 2012. 184 с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
4. Бірта Г. О., Бургу Б.Г. Методологія і організація наукових досліджень. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
5. Гальченко С., Силка О. Основи наукових досліджень: навчально-методичний

- посібник. Черкаси, 2015. 93 с.
6. Історичне джерелознавство. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Я. С. Калакура (кер. авт. колективу) та ін. Київ: Либідь, 2017. 512 с.
 7. Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації до написання, оформлення та підготовки до захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія» / А. Ю. Скрипник, Г. Г. Кучеров, Т. А. Марчак. Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2025. 50 с.
 8. Корягін М. Основи наукових досліджень: навч.посібник. Київ : Алерта, 2017. 622 с.
 9. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.
 10. Матвієнків С. Методологія наукових досліджень [Текст]: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім.В.Стефаника, 2010. 84 с.
 11. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. /С.Е.Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
 12. Методичний посібник для магістрантів спеціальності 032 «Історія та археологія» освітня програма «Етнологія» з написання та оформлення магістерських робіт / Упоряд.: С.П.Боян-Гладка, О.Я.Дрогобицька, П.Л. Костючок, І.І. Солонець, Б.П. Томенчук. Івано-Франківськ: ПНУ, 2022. 46 с.
 13. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І.В.Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
 14. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. 2-е вид., змін. та доп. Вінниця : ВНТУ, 2015. 317 с.
 15. Науково-дослідна практика: метод. настанови для здобувачів освіти спец. 032 Історія та археологія освітнього ступеня магістр денної та заочної форм навчання / [уклад.: Д. Г. Руднік, Х. А. Шапаренко, Г. І. Фінін ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради]. Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. 74 с.
 16. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник. Укл. Ю.О.Туранов, В.І.Уруський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.

Додаткова:

1. Єріна А. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Слово, 2009. 240 с.
3. Лівінський О. М., Курок О. І., Гридякін В. М.,Зінченко В. П. Методологія і методи наукових досліджень. Навчальний посібник. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О.Довженка, 2012. 196 с.
4. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний

- посібник. 2-е вид., змін. та доп. Вінниця : ВНТУ, 2015. 317 с.
5. Основи історичного музеєзнавства: Навчально-методичний комплекс нормативного курсу. Укладач проф. О. Потильчак. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 57 с.
 6. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. Луцьк: ВІППО, 2019. 60 с.
 7. Синявська Л.І., Силка О.З. Музейна практика : навчально-методичний посібник для студентів III курсу напряму підготовки 6.020302 Історія. Черкаси: видавець ФОП Гордієнко Є.І., 2017. 96 с.
 8. Синявська О.О. Архівна практика : метод. вказівки для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 032 «Історія та археологія». Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 29 с.
 9. Чорненький Я., Чорненька Н., Рибак С. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник. Київ, 2006. 208 с.
 10. Шейко В., Кушніренко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 5-е вид. Київ, 2006. 307 с.
 11. Шопа Я., Конопельник О., Фтомин Н. Студентська наукова робота: Навчальний посібник; за ред. П. Якібчука. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 184 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Міністерство освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua/
3. Наказ Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 року № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти від 20 грудня 1994 року № 351 (v0351281-94)). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
4. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: www.nplu.org/
5. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua/
6. Національна парламентська бібліотека України. URL: www.nbuv.gov.ua/
7. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 02 червня 1993 року № 161). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93#Text>

Електронні джерела:

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

- Загальні положення та правила складання. URL: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
2. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>
 3. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України. URL: <https://archives.gov.ua/ua/>
 4. Про музеї і музейну справу: Закон України від 29 червня 1996 р. зі змінами № 250/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>.
 5. Про національний архівний фонд та архівні установи України: Закон України від 24 грудня 1993 р. (у редакції 16 жовтня 2020 р.) № 3814-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text>
 7. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 25 груд. 2015 р. зі змінами. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ЛІТЕРАТУРИ

Посилання на книги

Однотомний документ

Один автор

1. Скрипник А. Ю. Російський військовий чинник у суспільно-політичному та економічному розвитку Правобережної України (1792–1865 рр.) : монографія / Кам'янець-Подільський: Видавець ФОП Зволейко Д. Г., 2016. 612 с.

2. Скрипник А. Ю. Всесвітня історія ХХ ст. : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів не історичних спеціальностей. Тернопіль, Кам'янець-Подільський.: ЗУНУ. 2023. 164 с.

Два-три автори

3. Скрипник А. Ю., Кабачинський М. І. Історія української державності. : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів не історичних спеціальностей. Кам'янець-Подільський. Тернопіль: ЗУНУ. 2023. 437 с.

4. Пристайко В., Шаповал Ю. Михайло Грушевський і ГПУ-НКВД. Трагічне десятиліття : 1924–1934. Київ : Україна, 1996. 335 с.

5. Сохань П. С., Ульяновський В. І., Кіржаєв С. М. М. С. Грушевський і Academia. Ідея, змагання і діяльність. Київ : АН України, Інституту української археографії, 1993. 319 с.

6. Skrypnyk, A. & Marchyshyna, A. (2022). “What Belongsto Soldiers, PassesbyThem”: Attemptsto Overcome Corruptionin the Russian Armyintheearly 19th century. *Skhidnoievropeiskyiistorychnyivisnyk [East European Historical Bulletin]*, 25, 70–79. doi: 10.24919/2519-058X.25.269605

Чотири автори

7. Історія світової та української культури : підруч. для студ. ВНЗ / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. Київ : Літера, 2005. 464 с.

П'ять і більше авторів

8. Тріпак М. М., Комарніцький О. Б., Скрипник А. Ю., Комарніцька Л. М., Боровисюк Т. В. Віхи зростання: технікум-інтернат, коледж, інститут (1971-2021 рр.): монографія / за заг. ред. О. Б. Комарніцького. Кам'янець-Подільський: ЗУНУ. 2021. 466 с.

Без автора

9. Воскресіння мертвих: українська барокова драма : антологія / упоряд. В. О. Шевчук. Київ : Грамота, 2007. 638 с.

10. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / авт. тексту В. Клос. Київ : Грані-Т, 2007. 119 с.

11. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX – початку XX століття : антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко. Київ : Грані-Т, 2007. 190, [1] с.

Окремі томи багатотомного видання

12. Енциклопедія історії України : в 10 т. / редкол. : В. А. Смолій та ін. Київ, 2003–2013. Т. 1-10.

13. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Однотомний документ

Матеріали конференцій, з'їздів, збірники наукових праць

14. Розбійники в одностроях. (злочинні дії російських солдатів на Поділлі у середині XIX ст.): збірник матеріалів. II Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Московсько-українське мілітарне і світоглядне протистояння: історія і сучасні виклики» (11-12 грудня 2024 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2024. 198 с.

15. Українська вільна анархічна республіка Гуляйполе – державне утворення Нестора Махна: Матеріали XXII Всеукраїнська науково-практична конференція «Збереження національної ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX-XXI століть» (28 листопада 2024 р). Хмельницький : 2024. МАУП, 102 с.

Словники

16. Географія : словник-довідник / уклад. В. Л. Ципін. Харків : Халімон, 2006. 175 с.

17. Тимошенко З. І., Тимошенко О. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. Київ : Європ. ун-т, 2007. 57 с.

18. Українсько-німецький тематичний словник / уклад. Н. Яцко. Київ, 2007. 219 с.

19. Європейський Союз : словник-довідник / ред.- упоряд. М. Марченко. 2-ге вид., оновл. Київ : К.І.С., 2006. 138 с.

Атласи

20. Україна : екол.-геогр. атлас / наук. ред. С. С. Куруленко ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. Київ : Варта, 2006. 217 с.

21. Історія Середніх віків. 7 клас : атлас / упоряд.: О. В. Семикрас. Київ : ДНВП «Картографія», 2004. 17, [1] с.

Законодавчі та нормативні документи

22. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. ; за станом на 30. 09. 2016 р. Київ : Юрінком, 2016. 124 с.

23. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747- IVBR ; за станом на 01. 03. 2015 / Верховна Рада України. Київ : Алерта, 2016. 160 с.

Каталоги

24. Каталог видань Інституту історії України НАН України за 2021 рік / Уклад.: Л. Я. Муха, І. Л. Островська. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 32 с.

25. Університетська книга : осінь, 2003 : каталог. Суми : Унів. кн., 2003. 11 с.

Автореферати дисертацій та дисертації

26. Кучеров Г. Г. Становлення і діяльність сільських товариств "Просвіта" Правобережної України (1905 – 1923 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України». Чернівці, 2007. 20 с.

27. Воронов В. І. Науковий доробок О. М. Лазаревського в галузі археографії, джерелознавства та історіографії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни». Дніпропетровськ, 1996. 21 с.

28. Чадаєва К. Ю. Розвиток історичної освіти в Україні у 20 – 30 роки ХХ ст. : дис... канд. іст. наук: 07.00.01. Харків, 1996. 180 с.

Статті з періодичного, продовжуваного видання

29. Скрипник А. Ю. Між владою і суспільством: солдати-втікачі російського війська у середині ХІХ ст. *Військово-науковий вісник. Академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного*. Львів: НАСВ, 2023. Вип. 40. С. 295-312.

30. Кучеров Г. Г., Палилюлько О. М. Діяльність товариства «Просвіта». Висока Піч Житомирського повіту у 1920 р. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Історичні науки». Острог. 2023. Вип. 34. С. 27–31.

31. Doroshenko D. Ukrainian Historiography. *Ukraine. A Concise Encyclopedia*. Toronto, 1988. Vol. 1. P. 559–573.

32. Ohloblyn O. Ukrainian Historiography, 1917 – 1956. *The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S.* New York, 1957. Vol. V-VI. P. 307–435.

Частина (розділ) книги

33. Скрипник А.Ю., Кучеров Г.Г. Застосування сучасних методів навчання студентів з особливими потребами на заняттях з історичних дисциплін. *Модернізація інклюзивного вишколу в сучасних умовах вищої і фахової передвищої освіти*. Підручник.

за ред. Тріпака М.М. (гол. ред.), Лаврука О.В., Козак Р.В. Кам'янець-Подільський: 2024. С.255-263.

34. Skrypnyk Anatolii, Kuchеров Hennadii. Contemporary problems of resilience in education in Ukraine / Resilience: the main challenges and development of resilience competencies in the educational paradigm : Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2023. 148 p.

Електронні ресурси

Книга з глобальної мережі

35. Долгоновська Л. Залізний генерал. Уроки людяності. Київ : Віват. 2024. 208 с. URL : <https://vivat.com.ua/product/elektronna-knyha-zaliznyi-heneral-uroky-liudianosti/> (дата звернення: 15.02.2025).

Аудіокнига з глобальної мережі

36. В'ятрович Володимир Історія з грифом «Секретно». Електрон. аудіо дані. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=d9mFy2gaJ4o&t=963s> (дата звернення: 11.03.2025).

Електронна версія друкованого журналу

37. Український історичний журнал: електрон. версія жур. 2024. Вип. 1. URL : <http://resource.history.org.ua/issue/journal/2024/1> (дата звернення: 21.01.2025).

Стаття з електронної версії друкованого періодичного видання

38. Кучеров Г. Г., Скрипник А. Ю. Добродійні практики сільських «Просвіт» Правобережної України (1917-1919 рр.). «Ввічливість. Humanitas»: Вид. дім «Гельветика». електрон. версія жур. 2024. Вип. 2. С. 65 URL : <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/issue/view/104/106>. (дата звернення: 21.01.2025)

39. Скрипник А. Ю. Між владою і суспільством: солдати-втікачі російського війська у середині XIX ст. Військово-науковий вісник. Академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Львів: НАСВ, 2023. Вип. 40. С. 295-312. URL: <http://vnn.asv.gov.ua/article/view/296290> (дата звернення: 21.02.2025)

Веб-сайт

40. Українська правда: офіційний веб-сайт. Новини України. Статті, політична аналітика, розслідування, репортажі, економічні та спортивні новини. Українська правда, заснована у квітні 2000 року. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 14.02.2025).

Стаття з веб-сайту

41. Юзич Ю. В оці тайфуна. Як проголосили Акт Злуки. Українська правда: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/01/22/153559/> (дата звернення: 21.01.2025).

Соціальні мережі

42. Українська Наукова Інтернет-Спільнота : соц. мережа. Львів, 2008-2017. URL: <http://www.setlab.net/?view=link:nauka-online> (дата звернення: 14.02.2025).

Сторінка з Вікіпедії

43. Скрипник Анатолій Юрійович. Читиво: електронна бібліотека. Дата оновлення: 21.01.2025. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/skrypnyk_anatolii/ (дата звернення: 21.01.2025).

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. ДЖЕРЕЛА

1.1. АРХІВНІ

Центральний державний історичний архів України (м. Київ)

Фонд 51. Генеральна військова канцелярія (1656-1765)

Опис. 4

Справа. 35. Лист прапорщика Вороніжського полку Д. Кудрявцева до Київського магістрату з вимогою термінового надання 39 волів для армії з передмість Сирця, Куренівки і Пріорки (9. 04. 1738 р.), 9. арк.

Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (м. Київ)

Ф.2582 Міністерство Народної Освіти Української Народної Республіки. Опис.

2.

Справа.110. Відомості на виплату грошей педагогам гімназії УНР в м. Тарнові. Заяви та прохання військових частин УНР, товариства “Просвіта” та різних осіб про забезпечення їх підручниками і книжками для читання і т. ін. (4 січня–29 грудня 1921). 49 арк.

Центральний державний архів громадських об’єднань України (м. Київ)

Фонд. 1.

Опис. 20.

Справа. 540. Протоколи VII Подільської губернської конференції КП(б)У та засідань бюро губкому партії. Доповіді, місячні звіти, листи, зведення, відомості губкому партії про партійне і радянське будівництво, боротьбу з бандитизмом, роботу серед жінок, молоді, проведення продподаткової кампанії та ін питанням (12 січня-30 грудня 1921) 200 арк.

Державний архів міста Києва (м. Київ)

Фонд 1. Київський міський магістрат, м. Київ Київської губернії (1645-1866)

Опис. 1

Справа. 391. Оголошення Імператорської подяки київським міщанам за продовольчі пожертви для Діючої армії (1829 р.), 12 арк.

Державний архів Хмельницької області (м. Хмельницький)

Фонд 69. Подільська губернська лікарська управа, м. Кам’янець-Подільський Подільської губернії (1797-1860 рр.)

Оп. 1

Спр. 11. Про призначення до військових частин медичних службовців (3.01. – 12.12.1798 р.), 136 арк.

Ф.Р.-6 Відділ народної освіти Кам’янецького повітового виконкому.

Опис. 1.

Справа. 36. Декрет (копія) РНК УРСР про забезпечення політосвітніх і учбово-виховних установ приміщеннями, постанови, обіжники ВУЦВК і РНК УРСР,

виписки з протоколів засідання пленумів повітвиконкому та листування з установами повіту... (5 січня–3 грудня 1922). 184 арк.

Інститут рукопису Національної бібліотеки України НАН України ім. В. Вернадського

Періодична преса (видання)

Выписка полученная от местных начальников сведений о ходе болезни холеры. Русский Инвалид. 1830. № 289 (12 ноября). С. 3.

О строгом исполнении Гродскими и Земскими Полициями правил изъясненных в Положении 30 августа 1834 года о безсрочно-отпускных нижних чинах. Подольские губернские ведомости. Постановления и предписания губернского начальства. Часть официальная. 1838. № 48 (26 ноября). С. 1

Arhiva nationala a republicii Moldova

(Republica Moldova, Chişinău)

Фонд 1. Сенаторы, Председательствующие в Диванах Молдавии и Валахии (1807-1814)

Оп. 1

Д. 1624. Переписка с Диваном Молдавского княжества о снабжении продовольствием и фуражом 8-го отряда казаков, находящихся при коменданте Тихоновском (22.04. – 04.05.1810 г.), 4 л.

1.2. ОПУБЛІКОВАНІ

Звіти, протоколи, статuti

1. Акти Волинського воєводства кінця XV-XVI ст. : (із зібрання Пергаментних документів Архіву головного актів давніх у Варшаві) : (латиномовні документи) / НАН України. Ін-т історії України ; підгот.: А. В. Блануца, Д. Вашук, Д. С. Вирський ; відп. ред. Г. В. Боряк. Київ : Ін-т історії України НАНУ, 2014. 154 с.

2. Свод Военных Постановлений 1869 года. изд. 2. СПб.: Тип. II Отделения Собственной Его Императорского Величества канцелярии, 1879. Ч. VI. Военно-уголовные уставы. Книга. XXII. Воинский устав о наказаниях. Раздел. II. О воинских и других преступлениях по службе военной. Глава. IV. О побеге, самовольной отлучке и неявке в срок на службу.

Мемуари, спогади

1. Лотоцкий Ю. Д. Воспоминания каменецкого протоиерея. Каменец-Подольский: Тип. Св-Троицкого братства, 1910. 109 с.

2. Приходько В. Під сонцем Поділля. Львів: Червона калина, 1935. 251с.

3. В рядах УПА. Збірка споминів бувших вояків Української повстанської армії. За редакцією. П. Мірчук, В. Давиденко. Центр навчальної літератури. 2019. 344 с.

Правила оформлення бібліографічного опису згідно зі стандартом АРА

Для коректного оформлення опису рекомендується послуговуватися системами автоматичної транслітерації.

Для транслітерації українських текстів відповідно до постанови КМУ України від 27 січня 2010 року № 55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею» скористайтеся сервісом <http://ukrlit.org/transliterasiia>.

Транслітерацію російських текстів здійснюйте відповідно до ГОСТ 7,79- 2000. Для цього використайте сервіс <http://translit.net/ru/gost-7-79-2000>

ДОДАТКИ

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША ЗВІТУ

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
 «Кам'янець-Подільський державний інститут»
 Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
 Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗВІТ

з переддипломної практики

(повна назва закладу - бази практики)

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

(шифр і назва)

Спеціальність – 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма - «Історія та археологія»

Здобувача _____, група

(рік навчання) (шифр) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

Керівник від бази практики

(прізвище, ініціали) (науковий

(прізвище, ініціали)

ступінь, звання, посада)

(науковий ступінь, звання, посада)

(підпис) (дата)

(підпис) (дата)

МП

Кількість балів

Оцінка за шкалою: інституційною _____ / ЄКТС

Члени комісії:

(підпис, дата)

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис, дата)

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Кам'янець-Подільський 2025

Я, ПББ проходила переддипломну практику в (назва навчального закладу, кафедри).

Звіт повинен містити:

- мету і завдання практики, які стояли перед здобувачем;
- зміст діяльності здобувача-практиканта за період проходження практики;
- ступінь виконання запланованих завдань відповідно до індивідуального плану та завдань практики;
- висновки та пропозиції.

Орієнтовні питання, на які слід звертати увагу при написанні «Звіту»

I. Методична робота.

II. Освітньо-виховна робота.

Скільки занять Ви провели?

Проведення занять:

№	Курс	Група	Тема лекції, практичного заняття	Дата	Оцінка	Підпис керівника практики

- Чи задоволені Ви якістю проведених занять?
- Які труднощі Ви відчували при підготовці та проведенні занять?
- Які методичні прийоми, методи та методики Ви використали при проведенні занять і плануєте використовувати в майбутньому?
- Як Ви оцінюєте якість своїх теоретичних знань з педагогіки, психології, предметів Вашого фаху, вмінь використовувати їх у процесі викладацької діяльності?
- Що необхідно здійснити для їх удосконалення?
- Скільки занять і з яких дисциплін Ви відвідали й проаналізували?

Спостереження та аналіз занять:

№	Курс	Група	ПББ викладача	Тема лекції, практичного заняття	Дата

- Які елементи досвіду навчально-виховної роботи викладачів стали Вашим педагогічним надбанням?
- Яку методичну допомогу Ви хотіли б отримати надалі?

II. Організаційна робота.

- Досвід куратора якої групи здобувачів Ви вивчали?
- Дайте стислу характеристику групи, де ви були помічником куратора.
- Які конкретні завдання з організації виховної роботи зі здобувачами Ви реалізували?
- Який виховний захід провели? Дайте стислий його самоаналіз.
- Охарактеризуйте зміст проведеного заняття у науковому гуртку.

III. Наукова робота.

- Підготовка публікації з актуальних проблем освіти чи проведеного наукового дослідження.
- Виступ на науково-практичній конференції (семінарі) з проблемною доповіддю.

IV. Висновки та пропозиції.

Дата

Підпис

Керівник практики _____ ПББ

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША РОБОЧОГО ПЛАНУ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
 Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
 Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

«ПОГОДЖЕНО» Зав. кафедри (прізвище, ініціали, підпис) <u>Керівник практики від ЗВО</u> (прізвище, ініціали, підпис)	«ЗАТВЕРДЖУЮ» Керівник практики від (прізвище, ініціали, підпис) (прізвище, ініціали, підпис)
--	--

РОБОЧИЙ ПЛАН проходження переддипломної практики

у _____
 (назва закладу)
здобувача групи

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Етап	Завдання, які виконуються	Зміст діяльності стосовно виконання	Дата виконання	Очікувані результати	Висновки
1	2	3	4	5	6

Здобувач освітнього ступеня «магістр» _____
 (підпис)

Перед проведенням досліджень варто скласти поетапний план дій. Для виконання завдань переддипломної практики розробляється робочий план практики (залежно від етапів підготовки та реалізації).

ЗРАЗОК ЩОДЕННИКА

**Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»**

ЩОДЕННИК ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній рівень _____

Галузь знань _____

Спеціальність _____ (назва) курс, група _____

Освітня програма _____

Продовження додатку В

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка підприємства, організації, установи
„___” _____ 20 ____ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка підприємства, організації, установи
“___” ____ 20 __ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Продовження додатку В

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2	Участь у настановній конференції з практики	+								
3	Вивчення й аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу кафедри	+								Виконано
4	Ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами дисциплін	+								Виконано
5	Ознайомлення з робочою документацією кафедри та правилами її оформлення.	+	+							Виконано
6	Відвідання та аналіз лекційних занять викладачів П.І.Б. (науковий ступінь, вчене звання, предмет)		+	+	+					Виконано
7	Відвідання та аналіз практичних занять викладачів: П.І.Б. (науковий ступінь, вчене звання, предмет)	+	+	+	+					Виконано
8	Вивчення педагогічного досвіду викладача ...	+	+	+	+					Виконано
9	Підготовка конспекту лекції з навчальної дисципліни ...			+						Виконано
	Підготовка до проведення практичного заняття з			+	+					Виконано
	Відвідування консультацій з навчальної дисципліни ... у викладача та		+		+					Виконано
10	Розробка конспекту (сценарію) виховного заходу		+							Виконано

	Проведення виховного заходу зі студентами. курсу на тему «.».			+						Виконано
--	---	--	--	---	--	--	--	--	--	----------

11	Опрацювання діагностичних методик (завдання з психології) та проведення діагностичних досліджень	+	+	+	+					Виконано
12	Проведення лекційного заняття з фахових методик				+					Виконано
13	Проведення практичного заняття з методики викладання дитячої психології у вищій школі			+						Виконано
14	Проведення заняття (лекційного або практичного) з методики викладання у вищій школі		+							Виконано
15	Складання плану виховної роботи для академічної групи (план куратора)		+							Виконано
16	Взяти участь у проведенні кураторської години (виступ-повідомлення, бесіда зі студентами, тестування, опитування тощо)				+					Виконано
17	Проведення виховного заходу				+					Виконано
18	Участь у методичному семінарі кафедр на тему...		+							Виконано
19	Виконання обов'язків куратора		+	+	+					Виконано
20	Організація студентів та особиста участь у кафедральних та факультетських заходах виховного характеру	+	+	+	+					Виконано
21	Профорієнтаційна робота	+	+	+	+					Виконано
20	Підготовка публікації з актуальних проблем									Виконано
21	Підготовка доповіді з актуальних проблем		+	+	+					Виконано

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та

від підприємства,

(підпис)

(прізвище та
ініціали)

установи

Робочі записи під час проходження практики

28 вересня - 02 жовтня 2025 року

Склала індивідуальний план роботи на період практики

Ознайомилася з..

Вивчала ...

Готувала.

Взяла участь у ...

05-09 жовтня 2025 року

Підготувала.

Провела.

Обрала.

Склала.

Виготовила.

Отримала консультацію у ...

Керівник практики:

Від ЗВО _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

«_____» 2025 року

**Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про
проходження практики**

Дата складання заліку « » 20 року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

Кількість балів _____
(цифрами і словами)

За шкалою ЄКТС _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)